

Lausunto esityksestä lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta sekä aikuiskoulutuksesta annettujen lakien sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

339/12.00.00/2014

Kh § 228

Valmistelija: Eila Toppinen, sivistystoimenjohtaja
p. 040 7002941, s-posti: eila.toppinen@rautjarvi.fi

Opetusministeriö pyytää opetuksen järjestäjiltä lausuntoa 17.11.2014 mennessä esityksestä keskiasteen ja vapaan sivistystyön koulutuslakien muuttamisesta. Rautjärven kunnan osalta lausuntopyyntö koskee Rautjärven lukiota ja Rautjärven kansalaisopistoa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta peruskoulutuksesta annettua lakia, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Lailla muutettaisiin lukio- ja ammatillisen koulutuksen järjestämisluvan ja vapaan sivistystyön oppilaitoksen ylläpitämisluvan myöntämistä ja peruuttamista koskevia säännöksiä. Koulutuksen järjestämisluvista ja oppilaitoksen ylläpitämisluvista päätäisi edelleen opetus- ja kulttuuriministeriö. Lakien tultua voimaan, vanhojen säännösten perusteella myönnettyjen koulutuksen järjestämislupien voimassaolo päättyisi.

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaiset ylläpitämisluvut säilyisivät ehdotetun lain mukaisina lupina, mutta ylläpitäjien taloudelliset edellytykset oppilaitoksen ylläpitämiseen tutkittaisiin viran puolesta. Esitys liittyy hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoon.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Ehdotuksen mukaan lukiokoulutuksen järjestämisluvut kumotaan ja ne tulevat uudelleen haettaviksi vuoden 2015 alussa. Uusista järjestämisluvista päätetään 1.3.2016 mennessä ja uudet lukiot aloittavat 1.1.2017

Lukiokoulutus

Ehdotuksen mukaan järjestämisluvan myöntämisen kriteerit lukiokoulutuksessa ovat:

Koulutuksen tarve

- Arvioinnissa keskeistä on riittävä opiskelija- ja väestöpohja.
- Arvioitaessa otetaan huomioon koulutukseen hakeutuminen ja alueella oleva lukiokoulutuksen koulutustarjonta.
- Arvioitaessa lukiokoulutuksen järjestämisluvan myöntämistä otetaan huomioon lukiokoulutuksen järjestämisen vaikutus alueen aineenopetukseen, aikuisten lukio- ja perusopetukseen ja jatkokoulutukseen.

Taloudelliset edellytykset

- Koulutuksen järjestämistä kustannustehokkaasti, opiskelijan joustavia opintopolkuja ja opintovalintoja mahdollistavaksi edellyttää taloudellisesti riittävän vahvaa koulutuksen järjestäjää.
- Lähtökohtaisesti hakijan on kyettävä järjestämään koulutuksensa siihen kohdennettavan valtion- ja kuntaosuuden turvin laadukkaasti ja tuloksellisesti. Hakijan on myös osoitettava vakavaraisuutta siinä määrin, että se

kykenee selviytymään yllättävistä kustannusvaikutuksista aiheuttavista muutostilanteista kuten esimerkiksi opiskelijamäärien kohtuullisista vaihteluista.

- Arvioinnissa otetaan huomioon mm. hakijan kulurakenne, arvioitu tulokkehitys, opiskelijamäärän vakaus.

Ammatilliset edellytykset

- Koulutuksen järjestäminen edellyttää lainsäädännön ja tutkintojen ja opetussuunnitelman perusteista annettujen määräysten täyttymistä.
- Järjestämisluvasta päätettäessä otetaan huomioon opetuksen laatutekijät.
- Hakijalla on käytettävissään koulutuksen järjestämiseen tarvittavat pedagogisesti ajanmukaiset, opiskelun kannalta turvalliset ja terveelliset tilat ja välineet.
- Hakijalla on tehtävän hoitamiseksi tarvittava määrä kelpoista henkilöstöä.
- Hakija toimii yhteistyössä alueen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa sekä alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien sekä työelämän kanssa.
- Hakijalla on koko sen toiminnan kattava toimintajärjestelmä.

Vapaa sivistystyö

Ehdotuksen mukaan voimassaolevien vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitämislupien voimassa olo ei päättyisi. Vapaan sivistystyön osalta arvioidaan oppilaitoksen ylläpitämisen taloudelliset edellytykset. Uusien järjestämislupien myöntämisessä korostuisivat koulutustarpeen lisäksi toiminnan laatuun, vaikuttavuuteen ja tehokkuuteen liittyvät näkökohdat. Tarkoituksena on, että koulutuksen järjestäjäverkko rakentuu vahvoista koulutuksen järjestäjistä, jotka palvelevat laajan alueen tai väestöpohjan koulutustarvetta ja järjestäjien työnjako alueella on selkeä. Uudistuksen yhteydessä ei muuteta koulutuksen järjestäjien perustehtäviä, vaan tuetaan järjestäjiä niiden toiminnan laadun ja tehokkuuden varmistamiseksi. Koulutuksen ohjausta, sääntelyä ja budjettirakennetta kehitetään samoin nykyisen mallin mukaisesti.

Ylläpitämislupa voidaan peruuttaa ylläpitäjän hakemuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi ylläpitäjää kuultuaan peruuttaa ylläpitämisluvan, jos ylläpitämisluvan myöntämisen edellytykset eivät enää täyty taikka jos sivistystarpeen pysyvät muutokset tai muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät painavat syyt sitä edellyttävät tai koulutus järjestetään muuten vastoin lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ylläpitäjän on opetus- ja kulttuuriministeriön pyynnöstä toimitettava tarpeellinen selvitys ylläpitämisluvan edellytyksistä.

Kj:n ehdotus:

Rautjärven kunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen järjestämisluvan saamisen kriteerien koveneminen johtaa pienten maaseutulukioiden lakkauttamiseen. Lukioverkko harvenee ja haja-asutusalueiden koulutuksellinen tasa-arvo heikkenee. Suunnitelmat lukioverkon rankasta supistaminen ovat ristiriidassa nuorten kouluttautumista tukevien pyrkimysten kanssa. Laaja lukioverkko on mahdollistanut suomalaisten hyvän yleissivistyksen ja hyvät jatko-opiskelumahdollisuudet.

Lakiin tulisi liittää maininta, jonka mukaisesti kunnille, joiden laskennallinen syrjäisyysluku ylittää arvon 0,50, taataan oikeus toisen asteen koulutuksen järjestämiseen niiden niin halutessa.

Todennäköistä on, että lukioverkon supistaminen tulee vähentämään toisen asteen koulutuspaikkoja ja kilpailu opiskelupaikoista kovenee. Tästä tulevat kärsimään eniten maaseudulla asuvat nuoret. Mitä enemmän supistetaan koulutuksesta, sitä enemmän tulee jälkihoito maksamaan. On arvioitu, että yhden nuoren syrjäytyminen maksaa yhteiskunnalle 1,2 miljoonaa euroa.

Lukiokoulutuksen säilyminen Rautjärven kunnassa nähdään tärkeäksi. Jos koulutuksen järjestäjiä vähennetään ja lukioita yhdistetään hallinnollisesti, niin opetusta tulisi edelleen järjestää lähellä nuoria etä- ja verkko-opetusta kehittämällä ja laajentamalla. Pitkät koulumatkat ja huonot liikenneyhteydet ovat ongelmana haja-asutusalueelle. Peruskoulun päättävällä ei ole ajokorttia, jolloin hän todennäköisesti joutuisi muuttamaan koulupaikkakunnalle vähintään 45 kilometrin päähän kotoa. ELY on supistanut kuntamme alueelle vakiovuoroja ja jatkossa niitä tullaan edelleen supistamaan. Omassa lukiossa peruskoulun kuljetuksiin tukeutumalla voidaan turvata rautjärveläisten lukiolaisten tasavertainen kohtelu. Lukio-opetuksen siirtäminen Imatralle nostaisi julkisia kustannuksia koulumatkoihin noin 150.000 eurolla eli noin 3.000 €/opiskelija.

Mikäli lukiokoulutus Rautjärven kunnassa lakkaa, voi kynnys lähteä muualle lukioon olla joillekin nuorille liian korkea. Vaarassa ovat juuri ne nuoret, jotka eivät vielä tiedä mitä haluavat ja koulumenestys on voinut jäädä peruskoulussa heikoksi. Keskiarvo ei riitä kaupunkilukioihin ja ammattikouluun voi olla vaikeaa päästä. Tällaisessa tilanteessa nuoren on turvallista jäädä lukiokoulutukseen omalle paikkakunnalle. Usein opiskelumotivaatio löytyy ja nuori saa yo-tutkinnon suoritetuksi.

Lukio-opetuksen jatkuminen Rautjärvellä on ainoa keino syrjäytymisen ja väestörakenteen vääristymisen ehkäisemiseksi.

Vapaa sivistystyö, Rautjärven kansalaisopisto

Järjestämis lupaa koskevat lakimuutokset tulevat johtamaan pienten kansalaisopistojen järjestämis lupien peruuttamiseen. Esityksen tavoitteena ovat vahvat koulutuksen järjestäjät, jotka palvelevat laajan alueen tai väestöpohjan koulutustarvetta.

Rautjärven kansalaisopiston on paikkakunnan ainoa oppilaitos, jossa myös aikuiset voivat opiskella. Opisto tekee arvokasta työtä sekä opetuksellisesti että henkisen vireyden ylläpitäjänä. Oppimisen lisäksi ryhmään kuuluminen on tärkeää ja tämä lisää henkistä hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä.

Rautjärven kansalaisopistossa suuri opiskelijaryhmä on eläkeläiset ja ikäihmiset. Heillä ei ole mahdollisuutta lähteä opintoryhmiin kymmenien kilometrien päähän. Jos Rautjärven kansalaisopiston toiminta lakkaa ja oppilaitoksia yhdistetään hallinnollisesti, pitää opetusta edelleen järjestää kuntamme eri pisteissä samassa määrin kuin nykyisin. Lakiuudistus ei saa johtaa maaseudun asukkaiden syrjäytymisen lisääntymiseen.

Päätös:
Hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun
otteen oikeaksi todistaa:

Rautjärvellä 11.11.2014

Harri Anttila
kunnanjohtaja, pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Opetus- ja kulttuuriministeriö
sivistystoimenjohtaja